

Zaaknummer : 01093986
Ons Kenmerk : ODH1149405
Datum : 3 februari 2025

Beschikking

Ontgrondingenwet

Onderwerp

Op 21 december 2023 hebben wij een aanvraag om een vergunning ontvangen als bedoeld in artikel 3 van de Ontgrondingenwet. De aanvraag betreft het ontgronden ten behoeve van natuurontwikkeling. De ontgrondingen vinden plaats binnen het projectgebied Polder Westveen te Nieuwkoop.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde vergunning te verlenen aan Provincie Zuid-Holland;
- II. de voorschriften 1 tot en met 17 te verbinden aan deze vergunning;
- III. de aanvraag van 21 december 2023 en het besluit milieueffectrapportage van 23 augustus 2024 onderdeel te laten zijn van dit besluit;
- IV. dat deze vergunning geldig is tot en met 30 december 2027.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid zienswijzen naar voren te brengen over deze ontwerpbeschikking verwijzen wij naar Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.

Voorschriften

- 1 De ontgroning dient plaats te vinden binnen de grenzen van de percelen: **NKP01, kadastraal bekend gemeente Nieuwkoop, sectie H**, perceelnummers 88, 92, 97, 1170, 1264, 1292, 1294, 1305, 1308, 1310, 1342, 1417, 1487, 1498, 1487 en 1501.
- 2 De vergunde ontgrondingsactiviteiten mogen niet eerder plaatsvinden dan dat hier schriftelijke toestemming van de betreffende grondeigenaren voor is verleend.
- 3 Zowel de aanvang als de beëindiging van de ontgroning moet ten minste twee weken van tevoren schriftelijk worden gemeld aan het hoofd van het bevoegde gezag voor Toezicht & Handhaving (hierna: afdelingshoofd), zijnde Omgevingsdienst West-Holland (info@odwh.nl).
- 4 De algemene, maximaal toegestane, ontgrondingsdiepte is 35 cm minus maaiveld, met uitzondering van het baggeren tot een maximale diepte van 1 meter en het ontgraven tot 3 m -NAP ter plaatse van de 2 te realiseren watergangen.
- 5 De maximaal te ontgronden hoeveelheid is ca. 15.000 m³ bodemmateriaal.
- 6 De maximaal te baggeren hoeveelheid is ca. 90.000 m³ bagger.
- 7 De vergunninghouder zorgt ervoor dat de vrijgekomen en af te voeren hoeveelheid grond wordt gemeten in m³. De afgevoerde hoeveelheden en de afvoerbepalingen dienen te worden geregistreerd. Binnen twee weken na beëindiging van de ontgraving dienen de meetgegevens aan het afdelingshoofd te worden toegezonden.
- 8 De vergunninghouder zorgt ervoor dat de ontgroningen worden afgestemd met de beheerder(s) van binnen het projectgebied gelegen kabels en leidingen.
- 9 De vergunninghouder dient tenminste een maand voordat met de ontgroning wordt begonnen een schriftelijk werkplan ter instemming voor te leggen aan het afdelingshoofd. In het werkplan wordt in ieder geval beschreven:
 - a hoe de ontgrondingswerkzaamheden worden uitgevoerd;
 - b een algemene planning van de werkzaamheden;
 - c de transportroutes van werknemers/uitvoerders;
 - d het beïnvloedingsgebied van trillingen die ontstaan bij transportbewegingen en werkzaamheden, overeenkomstig de SBR-richtlijn “Meet- en beoordelingsrichtlijnen voor trillingen”;
 - e de op- en overslagplekken van grondstoffen, afvalstoffen en materialen;
 - f hoe de bereikbaarheid van de percelen in de nabijheid van het werk wordt gegarandeerd.
- 10 De vergunninghouder dient tenminste een maand voordat met de ontgroning wordt begonnen een schriftelijk veiligheidsplan ter instemming voor te leggen aan het afdelingshoofd. In het veiligheidsplan staat in ieder geval beschreven: hoe de uitvoerder de veiligheid van werknemers en bezoekers en bewoners van het gebied waarborgt tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden. Deze veiligheid heeft in ieder geval betrekking op het spontaan aantreffen van niet gesprongen explosieven, betreding van het terrein door onbevoegden en het zich voordoen van calamiteiten.

- 11 Voor de gebouwen en objecten binnen de in voorschrift 7 bedoelde contouren van het beïnvloedingsgebied die mogelijk enige schade kunnen ondervinden van trillingen, moet de vergunninghouder voor de aanvang van de ontgroning de bestaande situatie van alle onroerende zaken binnen de door of namens Gedeputeerde Staten goedgekeurde contour(en), door een onafhankelijk deskundig bureau te laten vastleggen (vooropname). Per object dient een bouwkundige beschrijving, inclusief een fotografische vooropname te worden vastgelegd. De originele bouwkundige beschrijvingen en fotografische vooropname dienen bij een notaris te worden gedeponeerd. Een ontvangstbevestiging van deze deponering per geïnventariseerd object dient voorafgaand aan de ontgrondingswerkzaamheden bij het afdelingshoofd te worden ingediend.
- 12 Binnen een week na afronding van de ontgroning moet de vergunninghouder de eindsituatie van alle onroerende zaken, bedoeld in voorschrift 9, door een onafhankelijk deskundig bureau laten vastleggen (eindopname). Per object dient een bouwkundige beschrijving, inclusief een fotografische eindopname te worden vastgelegd. De originele bouwkundige beschrijvingen en fotografische eindopname dienen bij een notaris te worden gedeponeerd. Tevens dient kopie hiervan ter kennisgeving aan het afdelingshoofd verzonden te worden.
- 13 Indien tijdens de ontgroning sporen van vroegere bewoning of materialen die van oudheidkundig belang kunnen zijn, worden aangetroffen, dient de vergunninghouder dit direct te melden aan Gedeputeerde Staten (hierna: GS) door contact op te nemen met de provinciaal adviseur archeologie (archeologie@pzh.nl). Diens aanwijzingen dienen stipt te worden opgevolgd. Afhankelijk van het aangetroffene kunnen de werkzaamheden tijdelijk worden stilgelegd tot de oudheidkundige waarden in voldoende mate ex-situ zijn veilig gesteld.
- 14 Omgevingsdienst West-Holland is gemachtigd namens GS om op te treden in de gevallen waarin in de vergunningsvoorschriften het recht is voorbehouden aanwijzingen te geven voor de uitvoering van het werk. Aanwijzingen van medewerkers dienen dan ook stipt te worden opgevolgd.
- 15 De vergunninghouder zorgt ervoor dat binnen één maand nadat de ontgroning is afgerond al het materieel dat direct verband houdt met de ontgroningen is afgevoerd van de ontgrondingslocatie.
- 16 Uiterlijk één maand na beëindiging van de werkzaamheden moeten lengte- en dwarsprofielen en overzichtstekeningen aan het afdelingshoofd ter beoordeling worden overgelegd, waarin de gerealiseerde ontgroning is uitgezet in het oorspronkelijke ontwerp zoals bedoeld in de aanvraag.
- 17 Verontreinigde grond en baggerspecie mag niet binnen het projectgebied hergebruikt worden en dient te worden afgevoerd naar een erkende verwerker.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 21 december 2023 hebben wij een aanvraag om een vergunning ontvangen als bedoeld in artikel 3 van de Ontgrondingenwet. De aanvraag betreft het ontgronden ten behoeve van natuurontwikkeling. De ontgrondingen vinden plaats binnen het projectgebied Polder Westveen te Nieuwkoop.

Bij de aanvraag zijn de volgende stukken gevoegd:

- Aanvraag 'Inrichting Westveen', d.d. 21 december 2023, ingediend door HaskoningDHV (ODH931420);
- Rapport 'Definitief Ontwerp Inrichting Westveen' met projectnummer 'BI5747', d.d. 22 april 2024, opgesteld door HaskoningDHV (ODH931427);
- Tekening 'DO Westveen inrichtingskaart fase 1', d.d. 19 december 2023, gemaakt door HaskoningDHV (ODH931427);
- Tekening 'DO Westveen inrichtingskaart fase 2', d.d. 19 december 2023, gemaakt door Haskoning DHV (ODH931427);
- Tekening 'Kadastrale percelen + te ontgronden locaties', gemaakt door HaskoningDHV (ODH931427);
- Tekening 'Baggerkaart Fase 1', d.d. 13 juli 2023, gemaakt door HaskoningDHV (ODH931427);
- Tekening 'Baggerkaart Fase 2', d.d. 13 juli 2023, gemaakt door HaskoningDHV (ODH931427);
- Document 'Baggerhoeveelheden', d.d. 26 mei 2023, opgesteld door HaskoningDHV (ODH931427);
- Rapport 'Verkennd (water)bodemonderzoek Polder Westveen te Woerdense Verlaat' met kenmerk '20221297/rap01 – deel 2', d.d. 5 oktober 2023, opgesteld door ATKB (ODH931428);
- Rapport 'Verkennd bodemonderzoek Polder Westveen te Woerdense Verlaat' met kenmerk '20231326/rap01', d.d. 29 november 2023, opgesteld door ATKB (ODH931428);
- Rapport 'Nader bodemonderzoek Polder Westveen te Woerdense Verlaat' met kenmerk '20231326/rap02', d.d. 13 december 2023, opgesteld door ATKB (ODH931428).

Procedure

Op grond van artikel 10 van de Ontgrondingenwet zijn afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en afdeling 13.2 van de Wet milieubeheer van toepassing op deze beschikking.

Planologische medewerking

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 10, tweede lid, van de Ontgrondingenwet hebben wij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nieuwkoop bij mail van 21 februari 2024 verzocht aan te geven of de raad bereid is planologische medewerking aan de ontgroning te verlenen. Hierop is 26 februari 2024 een positief advies ontvangen:

“Voor de herinrichting van polder Westveen en Noordse Buurt loopt momenteel een aanvraag omgevingsvergunning van Provincie Zuid Holland. De ontgroning is een gevolg van de uitvoeringwerkzaamheden van dit project. Graag in de toestemming van de ontgroning opnemen dat de werkzaamheden niet eerder plaats mogen vinden nadat de omgevingsvergunning onherroepelijk is.”

Wettelijke adviseurs

Daarnaast zijn op 21 februari 2024 ook de volgende partijen in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen naar aanleiding van de ingediende vergunningaanvraag:

- Omgevingsdienst West-Holland;
- Hoogheemraadschap van Rijnland;
- Provincie Zuid-Holland, bureau Cultuur en Vrije tijd.

Naar aanleiding van dit adviesverzoek zijn geen reacties ontvangen.

Zienswijzen

De ontwerpbeschikking heeft ter inzage gelegen van 30 augustus tot 10 oktober 2024. Naar aanleiding hiervan zijn de volgende zienswijzen binnen de gestelde termijn ingebracht:

Zienswijze onder document ID 'ODH1186014', inbracht op 9 oktober 2024

De indiener van de zienswijze zou graag zien dat de aanvraag wordt herzien omdat:

1. In de ontwerpbeschikking zou vermeld worden dat er 16 voorschriften aan de te verlenen omgevingsvergunning verbonden zouden worden, terwijl er slechts 15 voorschriften in de ontwerpbeschikking zouden zijn opgenomen;
2. In de aanvraag zou vermeld worden dat de inrichting van het projectgebied gefaseerd zal worden uitgevoerd, terwijl dit in de ontwerpbeschikking niet expliciet (genoeg) vermeldt zou worden.

Met betrekking tot deze zienswijze merken wij het volgende op:

1. Per abuis is in de ontwerpbeschikking vermeld dat de voorschriften 1 t/m 16 aan de vergunning zou worden verbonden, terwijl het er slechts 15 waren. In deze definitieve beschikking zijn twee extra voorschriften opgenomen, wat overeenkomt met het besluit om de voorschriften 1 t/m 17 aan de vergunning te verbinden.
2. In de ontwerpbeschikking wordt, overeenkomstig de aanvraag, vermeld dat de inrichting van het projectgebied gefaseerd zal uitgevoerd worden. Ter verduidelijking wordt de gefaseerde uitvoering in de definitieve beschikking nader toegelicht, waarbij er een onderscheid is gemaakt tussen de uitvoering van werkzaamheden in het noordelijk en het zuidelijk deel van Westveen. Aan deze vergunning zijn voorschriften verbonden om de belangen van eigenaren, bewoners en omwonenden te borgen. Ten opzichte van de ontwerpbeschikking is in de definitieve beschikking bepaald dat de vergunde ontgrondingsactiviteiten niet eerder plaats mogen vinden dan dat hier schriftelijke toestemming van de grondeigenaren voor is verleend.

Zienswijze onder document ID 'ODH1185965', inbracht op 9 oktober 2024

De indiener van de zienswijze zou graag zien dat de aanvraag wordt herzien omdat:

1. In de ontwerpbeschikking wordt vermeld dat er bij de aan- en afvoer van materiaal en materieel geen verkeershinder, trillingshinder en geluidshinder voor de omgeving wordt verwacht, zonder dat bekend zou zijn hoe de initiatiefnemer dit wil gaan realiseren. Gezien er in totaal 15.000 m² materiaal ontgraven en naar de Noordse Buurt getransporteerd zal worden, zou dit bij transport per as gaan om circa 3.000 noodzakelijke verkeersbewegingen. Aangenomen wordt dat deze verkeersbewegingen plaatsvinden op de ventweg van de Uitweg, die dermate smal zou zijn dat er mogelijk gevaarlijke situaties kunnen ontstaan voor fietsers en voetgangers. De voorwaarde die in de ontwerpbeschikking is opgenomen voor het opstellen van een werkplan, dat tenminste een maand voor aanvang van de ontgroning ter instemming aan het afdelingshoofd voorgelegd dient te worden, zou voor omwonenden van de Uitweg onvoldoende garantie bieden op de verkeersveiligheid in relatie tot de voorgenomen ontgroning.

Met betrekking tot deze zienswijze merken wij het volgende op:

1. Onduidelijk is waarom aangenomen wordt dat de verkeersbewegingen, die noodzakelijk zijn voor het transport van het de ontgraven materiaal naar de Noordse Buurt, zullen plaatsvinden op de ventweg van de Uitweg. Met de ventweg wordt vermoedelijk de smalle weg bedoeld die parallel loopt aan de provinciale weg 463 (N463), ter hoogte van de Uitweg. Transport per as kan echter gebruik maken van de N463 zelf, zoals ook blijkt uit het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan van de gemeente Nieuwkoop voor de komende jaren tot 2030. De N463 is ter hoogte van de Uitweg namelijk aangewezen als 'erftoegangsweg buiten de bebouwde kom'.

Een erftoegangsweg is het meest lokale wegtype in de Nederlandse wegategorisering. De term erftoegangsweg is geïntroduceerd in het kader van de visie 'Duurzaam Veilig', welke een verdere structurele verbetering van de verkeersveiligheid beoogt, onder andere door wegen eenduidig te classificeren en in te richten.

Op erftoegangswegen delen fietsers doorgaans de weg met zwaar gemotoriseerd verkeer zoals vrachtverkeer, agrarische voertuigen, bussen en ander gemotoriseerd verkeer. In sommige gevallen is echter een van de rijbaan gescheiden fietsvoorziening aanwezig, indien het gemotoriseerd verkeer gemengd met het langzaam verkeer te grote risico's opleverde op het gebied van verkeersveiligheid. Langs de N463, ter hoogte van de Uitweg, is een dergelijk gescheiden fietsvoorziening aanwezig.

De categorisering van wegen dient ook afgestemd te zijn op het gebruik. Vaak is de hoeveelheid verkeer dat van een weg gebruik maakt ook leidend voor de functie die eraan gegeven wordt. Op erftoegangswegen, waar gezien de omgeving de leefbaarheid centraal staat, mogen de verkeersintensiteiten niet te hoog zijn. In de landelijke opzetten voor categorisering van de wegen wordt uitgegaan van een maximale intensiteit van 5.000 tot 6.000 motorvoertuigen per etmaal, in twee richtingen. Uitgaande van een maximale en bovendien tijdelijke toename van 100 verkeersbewegingen per dag, ten behoeve van grondtransport, zal de intensiteit als gevolg van de ontgrondingen redelijkerwijs niet boven deze grenswaarden uitgroeien.

Gelet op bovenstaande overwegingen, wordt in beginsel voldaan aan de oogpunten die genoemd worden in artikel 2, eerste lid, van de Wegenverkeerswet 1994; zoals 'het verzekeren van de veiligheid op de weg' en 'het beschermen van weggebruikers en passagiers'.

Voor wat betreft de toegankelijk van erven tot slot, waarbij de verkeersveiligheid mogelijk in het geding kan komen wanneer er sprake is van het laden en lossen van bodemmateriaal, biedt het uitwegenbeleid van de gemeente Nieuwkoop uitkomst. Zo is verplicht om een omgevingsvergunning te hebben voor het maken, hebben of veranderen van (het gebruik van) een uitweg voor de ontsluiting van percelen op de openbare weg. Bij dergelijke aanvragen maakt de gemeente een afweging op basis van de Algemene Plaatselijke Verordening (Apv). In de Apv staan weigeringsgronden waarop de aanvragen van een vergunning worden getoetst, die onder meer betrekking hebben op het veilig en doelmatig gebruiken van de weg. Daarnaast dient de beoogde uitweg ook overeen te komen met het vigerende bestemmingsplan, dan wel omgevingsplan.

Resumerend kan gesteld worden dat er in dit geval weinig aanleiding is om onveilige verkeerssituaties te verwachten. Inzicht in hoe de aanvrager de verkeersveiligheid gaat garanderen wordt voorafgaand aan het verlenen van de vergunning dan ook niet noodzakelijk geacht. Het vereiste werkplan voorafgaand aan de start van de ontgrondingen, waarbij in ieder geval de transportroutes, de op- en overslagplekken van bodemmateriaal en de wijze waarop de bereikbaarheid van de percelen in de nabijheid van het werk wordt gegarandeerd, zou voldoende garantie op de verkeersveiligheid moeten bieden.

Daarbij is het overigens ook nog de vraag of de verkeersveiligheid in dit geval een bij de ontgroning betrokken belang is. De Ontgrondingenwet biedt immers een algemeen afwegingskader; en dient terug te treden wanneer de bescherming van bij de ontgroning betrokken belangen door specifieke wettelijke regelingen elders wordt geregeld.

Concluderend betreft het hier een samenstel van activiteiten, waarvoor naast een ontgrondingsvergunning ook een omgevingsvergunning voor andere activiteiten is vereist. Een belangenafweging met betrekking tot verwachte verkeershinder, trillingshinder en geluidshinder voor de omgeving bij de aan- en afvoer van materiaal maakt echter geen onderdeel uit van het beoordelingskader voor het verlenen of weigeren van de vergunning voor de ontgrondingsactiviteit. Een dergelijke belangenafweging is namelijk onderdeel van de belangenafweging in het kader van de benodigde omgevingsvergunning voor het maken, hebben of veranderen van (het gebruik van) een uitweg voor de ontsluiting van percelen op de openbare weg. Deze vergunning te worden afgegeven door de gemeente Nieuwkoop. Het gaat hier dus over geheel losstaande procedures, waarin de aangevoerde hinder niet in de belangenafweging van onderhavige aanvraag aan de orde kan komen.

Zienswijze onder document ID 'ODH1186016', inbracht op 9 oktober 2024

De indiener van de zienswijze zou graag zien dat de aanvraag wordt herzien omdat:

Het afgraven of afplaggen van percelen een zeer slecht en onomkeerbaar plan zou zijn, waarbij in eerste instantie verwezen wordt naar een opiniërende presentatie van een freelance adviseur 'bodem en natuurinclusieve landbouw'. De argumenten die vervolgens worden gegeven om af te zien van het ontgronden van percelen ten behoeve van natuurontwikkeling, worden niet tot nauwelijks toegelicht en/of onderbouwd.

Ontgronden van agrarische percelen zou "onomkeerbaar en een grove verminking van een eeuwenoud historisch cultuurlandschap met eeuwenoude graslanden" zijn en leiden tot "grote uitstoot van Co₂"; bestaande graslanden dienen "beschermd te worden"; de voedselvoorziening en concurrentiekracht zou "in het geding komen"; een garantie dat natschraalland zal slagen "is er totaal niet"; alternatieven als uitmijnen en kleine peilverhoging zullen "minstens net zo kansrijk zijn"; de "P Olsen methode" is niet toegespitst op de situatie in Westveen en dus "niet betrouwbaar"; en het ontgronden zal leiden tot "uit en wegspoelen van nutriënten en de overgebleven veengrond". De zienswijze wordt geconcludeerd met de stelling dat "ontgronden of afplaggen een achterhaald en zeer onwenselijk middel is om natuurdoelen te bereiken."

Met betrekking tot deze zienswijze merken wij het volgende op:

1. Tijdens de diverse adviesgroepbijeenkomsten en ook tijdens de procedure in Provinciale Staten van het 'onteigeningsbesluit' voor Westveen is door de adviesgroep en eigenaren meermalen ingegaan op nut en noodzaak van plaggen in Westveen. De betrokken gedeputeerde van de provincie Zuid-Holland heeft op 9 november 2022 in een vergadering van Provinciale Staten toegezegd de afwegingen van afplaggen ten behoeve van natuurontwikkeling te delen (inclusief de mogelijke klimaateffecten). In een adviesgroepbijeenkomst van 6 maart 2023 is specifiek ingegaan op de afweging van plaggen voor natuurontwikkeling. De inhoud van de memo 'Afwegingen plaggen voor natuurontwikkeling', zoals dat 6 maart 2023 is ingebracht bij Provinciale Staten van de provincie Zuid-Holland, is die avond door de provincie gepresenteerd.

Daarnaast is door de initiatiefnemer op 6 maart 2023 ingegaan op de afweging van plaggen voor nat schraalland in Westveen. Navolgend is deze afweging concreet nader toegelicht. Het afplaggen van percelen met een voedselrijke toplaag wordt gedaan om de hoge fosfaatgehalten kwijt te raken, een nieuwe toplaag te creëren waarin de fosfaatgehalten voldoende laag zijn en tegelijkertijd het nieuwe maaiveld dichter bij het grondwater te brengen, waarmee ook het knelpunt van te droge omstandigheden wordt opgelost.

Gelet op het voorstaande heeft er tijdens het ontwerp- en omgevingsproces, een belangenafweging plaatsgevonden waarbij is geconcludeerd dat het afplaggen de juiste methode is voor de uitvoering van de ontgronding. Zo is er gemotiveerd onderbouwd dat afplaggen noodzakelijk is om de beoogde natuurdoelen te bereiken. De enkele stelling dat afplaggen leidt tot grove verminking van een eeuwenoud historisch cultuurlandschap met eeuwenoude graslanden en zal leiden tot grote uitstoot van Co₂ is onvoldoende om tot een andere conclusie te komen. Daarnaast wordt ook niet concreet gemaakt op welke alternatieve wijze de beoogde natuurdoelen in dit geval bereikt kunnen worden.

Conclusie

Op grond van zienswijze 1 zien wij aanleiding om de beschikking te wijzigen ten opzichte van de ontwerpbeschikking. Daarom zijn er bij de beschikking nu 17 voorschriften opgenomen. Verder zien wij geen aanleiding om op grond van de overige twee zienswijzen de ontwerpbeschikking te wijzigen.

Toetsingskader en grondslag beschikking

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De vergunningaanvraag is ingediend vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Voor deze procedure geldt op grond van overgangsrecht het oude recht, in dit geval de Ontgrondingenwet en het Besluit m.e.r. Dit volgt uit artikel 4.3 van de Invoeringswet Omgevingswet.

Ontgrondingenwet

De Ontgrondingenwet heeft betrekking op het verrichten van handelingen, waardoor de hoogteligging van een terrein wordt verlaagd. Met deze handelingen worden sommige belangen rechtstreeks gediend, doch kunnen ook belangen worden geschaad. Afweging van de bij de ontgroning betrokken belangen vindt plaats in de vergunningprocedure in het kader van de Ontgrondingenwet, de Omgevingsvisie Zuid-Holland en de Omgevingsverordening Zuid-Holland.

In de Ontgrondingenwet is bepaald dat het verboden is om zonder een vergunning te ontgronden. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden ter bevordering en bescherming van belangen, betrokken bij de ontgroning, de herinrichting van de ontgronde onroerende zaken en de aanpassing van de omgeving van de ontgronde onroerende zaken. Beschikkingen worden genomen na afweging van deze belangen. Weigering, intrekking of wijziging van een vergunning kan geschieden op grond van strijd met de bedoelde belangen.

Het is vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State¹ dat de Ontgrondingenwet een algemeen afwegingskader biedt voor bij de ontgroning betrokken belangen. Wanneer de bescherming van bij de ontgroning betrokken belangen door specifieke wettelijke regelingen wordt geregeld, dient de Ontgrondingenwet terug te treden.

Omgevingsvisie Zuid-Holland

Op 20 februari 2019 is de Omgevingsvisie Zuid-Holland vastgesteld door Gedeputeerde Staten. Met betrekking tot onderhavige aanvraag staat in de Omgevingsvisie opgenomen dat de provincie Zuid-Holland de verantwoordelijkheid draagt, op basis van een wettelijke provinciale taak vanuit de Wet natuurbescherming, voor het behoud van gezonde populaties en leefgebieden van planten en dieren die in dit landschap thuishoren.

Omgevingsverordening Zuid-Holland

Volgens artikel 3.36 van de Omgevingsverordening Zuid-Holland gelden voor ontgrondingen vrijstellingen van de vergunningplicht. De onderhavige ontgrondingswerkzaamheden vallen niet onder deze vrijstellingen.

M.e.r. beoordeling

M.e.r.- (beoordelings)plicht (onder drempelwaarden D-lijst)

De aangevraagde activiteit valt onder onderdeel D van de bijlage van het besluit milieueffectrapportage. Dit betekent dat gelet op artikel 2, vijfde lid, onder b van het Besluit milieueffectrapportage wij als bevoegd gezag, op grond van de in bijlage III van de Europese richtlijn m.e.r. genoemde criteria, toepassing moeten geven aan een m.e.r. beoordeling als bedoeld in artikel 7.16 t/m 7.19 van de Wet milieubeheer als niet kan worden uitgesloten dat de activiteit belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben. Bij deze criteria dienen wij te kijken naar: de kenmerken van het project; de plaats van het project en de kenmerken van het potentiële effect.

Gelijktijdig met de aanvraag voor een ontgrondingsvergunning is een m.e.r.-beoordeling aangevraagd. In de beschikking met kenmerk ODH1130373, d.d. 23 augustus 2024 is besloten dat voor de onderhavige activiteit geen milieueffectrapportage opgesteld hoeft te worden.

¹ Zie de Afdelingsuitspraken van 14 april 2010 (200808340/1/R2) en van 21 oktober 2020 (201901401/1/R3)
ODH1149405

Beoordeling

De ontgrondingsvergunning wordt aangevraagd voor natuurontwikkeling in het gebied Polder Westveen, in het kader van het Programma Veenweiden Gouwe Wiericke. De aanleiding voor de natuurontwikkeling zijn de doelen die zijn vastgesteld ten aanzien van de realisatie van Natura 2000-gebieden en NNN. Met de realisatie van het natuurgebied wordt beoogd bij te dragen aan de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen en De Haeck'. De natuurontwikkeling betreft de transformatie van 87 hectare gebied, wat als huidig landgebruik agrarisch en natuur betreft. Binnen het project wordt ca. 8,5 ha maaiveld geplagd, dan wel ontgraven voor natuurvriendelijke oevers en watergangen. De watergangen in het projectgebied zullen worden gebaggerd.

De inrichting van het projectgebied zal gefaseerd uitgevoerd worden, waarbij verschillende natuurtypen worden gerealiseerd. Fase 1 betreft de uitvoering van werkzaamheden in met name het noordelijk deel van Westveen, ten noorden van de dwarse Uitweg en een beperkt deel ten zuiden van deze weg (gerelateerd aan percelen van Natuurmonumenten). De voorziene werkzaamheden in deze eerste fase zijn: de inrichting van weilanddepots in Noordse Buurt; conditionerende werkzaamheden voorafgaande aan de voorgenomen baggerwerkzaamheden; het baggeren van watergangen; het plaggen van percelen nat schraalland en aanleg van plasoevers; en realisatie van overige inrichtingsmaatregelen zoals opgenomen in de inrichtingskaart van fase 1, inclusief het aanleggen van waterscheidingen.

Fase 2 betreft de uitvoering van werkzaamheden in het zuidelijk deel van Westveen, ten zuiden van de dwarse Uitweg. De voorziene werkzaamheden in deze tweede fase zijn: conditionerende werkzaamheden voorafgaande aan de voorgenomen baggerwerkzaamheden; het baggeren van het zuidelijk deel van Westveen; de aanleg van plasoevers; en realisatie van overige inrichtingsmaatregelen zoals opgenomen in de inrichtingskaart van fase 2, inclusief het verwijderen van waterscheidingen.

Ontgroningen

De ontgrondingswerkzaamheden omvatten: het afplaggen van percelen ten behoeve van de realisatie van natuurdoeltypen, tot een maximale diepte van 35 centimeter minus maaiveld; baggerwerkzaamheden tot een maximale diepte van 1 meter; het ontgraven tot een diepte van 30 cm minus maaiveld ten behoeve van de aanleg van natuurvriendelijke oevers; en het ontgraven tot een diepte van ca. 3 m-NAP ten behoeve van het graven van twee watergangen.

Grondstromen

Ten behoeve van de realisatie van de natuurdoeltypen, de aanleg van natuurvriendelijke oevers en het realiseren van watergangen zal circa 8,5 hectare worden afgeplagd en ontgraven, waarbij 15.000 m³ bodemmateriaal vrij komt.

Om de nalevering van fosfaat naar het oppervlaktewater te voorkomen en een zo goed mogelijke waterkwaliteit te realiseren, zal nutriëntenrijke bagger uit het projectgebied worden afgevoerd. Hierbij is de volgende baggeropgave vastgesteld:

- watergangen die breder zijn dan 8 meter baggeren tot een waterkolom van 1 meter diepte;
- een derde van de watergangen die smaller zijn dan 8 meter worden gebaggerd tot een waterkolom van 0,7 m diepte (in definitief schetsontwerp tot 0,6 m);
- twee derde deel van de watergangen die smaller zijn dan 8 meter wordt gebaggerd tot de vaste bodem. Dit resulteert hier in een waterkolom van gemiddeld 1 meter diepte.

Bij de baggerwerkzaamheden zal maximaal 90.000 m³ specie gebaggerd worden, verdeeld over fase 1 en 2. Om afvalstromen en transport te minimaliseren, zal ca. 86.000 m³ van deze baggerspecie hydraulisch worden afgevoerd naar een weilanddepot in het nabijgelegen projectgebied Noordse Buurt. Hier zal het na rijping gebruikt worden ten behoeve van een andere natuurontwikkelingsproject. De overige 4.000 m³ baggerspecie is sterk verontreinigd en zal daarom afgevoerd worden naar een erkende verwerkingsinrichting.

Duur van de werkzaamheden

De start van de ontgrondingen staat gepland in 2025. De werkzaamheden zullen naar verwachting eind 2026 worden afgerond. In verband met een eventuele uitloop van het project wordt een ontgrondingsvergunning aangevraagd met een geldigheid tot eind december 2027.

Eigendomssituatie

Op grond van artikel 3, tweede lid, van de Ontgrondingenwet moet een afweging plaatsvinden van de bij de ontgroning betrokken belangen. Tot die belangen behoren de eigendoms- en pachtrechten van de percelen waarop de ontgrondingsvergunning betrekking heeft. Het te ontgraven grondgebied is grotendeels in bezit van Natuurmonumenten.

De overige percelen zijn in eigendom van particulieren, agrarisch bedrijf en een recreatiebedrijf. Ondanks de gesprekken en bijeenkomsten met deze grondeigenaren, is het niet gelukt om met iedere grondeigenaar tot overeenstemming te komen over de inrichting van natuur via zelfrealisatie, de verkoop van gronden of het verkrijgen van toestemming om maatregelen uit te voeren op hun gronden.

Zoals reeds vermeld zal de inrichting van het projectgebied daarom gefaseerd uitgevoerd worden, waarbij het moment van uitvoeren van de werkzaamheden in fase 2 afhankelijk is van het verloop van de totstandkoming van een door de grondeigenaren gedragen plan voor de inrichting. Indien dat niet haalbaar blijkt, dan biedt de planologische aanpassing de mogelijkheid om grondeigenaren, bij de aankoop van gronden, volledige schadeloosstelling te bieden. Hiermee wordt toegewerkt naar een afronding van de natuuropgave in Westveen, die reeds in 2003 is opgesteld.

Het bij de aanvraag geleverde definitieve ontwerp dient als basis voor de aanstaande gesprekken van de Provincie Zuid-Holland over zelfrealisatie (inclusief voorlichting over beschikbare subsidies) dan wel minnelijke verwerving op basis van volledige schadeloosstelling, participatie ten behoeve van het projectbesluit/provinciaal inpassingsplan.

Aan de vergunning zijn voorschriften verbonden om de belangen van eigenaren, bewoners en omwonenden te borgen. Bepaald is dat de vergunde ontgrondingsactiviteiten niet eerder plaats mogen vinden dan dat hier schriftelijke toestemming van de grondeigenaren voor is verleend.

Werkplan

Gelet op artikel 3, derde lid onder en a, van de Ontgrondingenwet, is in de vergunning een voorschrift opgenomen waarin is aangegeven dat de vergunninghouder voor aanvang van de ontgrondingen ter goedkeuring een werkplan dient voor te leggen aan de handhavende instantie.

Veiligheidsplan

Ter bevordering en bescherming van belangen die betrokken zijn bij de ontgroning, is in de vergunning een voorschrift opgenomen dat er een veiligheidsplan voor de uit te voeren ontgroning opgesteld dient te worden. Dit plan dient ter goedkeuring aan het afdelingshoofd van de handhavende instantie te worden voorgelegd.

Cultureel erfgoed

Gelet op hetgeen bepaald is in artikel 3, derde lid en onder h, i en j, van de Ontgrondingenwet, is in de vergunning een voorschrift opgenomen waarin is aangegeven dat eventuele archeologische toevalsvondsten gemeld dienen te worden bij de provinciaal adviseur archeologie.

Nadere eisen

Gelet op het genoemde in artikel 3, derde lid en onder g, van de Ontgrondingenwet, is in de voorschriften van de vergunning opgenomen dat moet worden voldaan aan door een bij het voorschrift aangewezen bestuursorgaan gestelde nadere eisen.

Herinrichting plangebied

Het huidige landgebruik in het projectgebied betreft natuur en agrarisch. Met betrekking tot de herinrichting van het plangebied, worden de beoogde ontgrondingen aangevraagd voor de ontwikkeling van een natuurgebied.

Natuurtypen

De natuurontwikkeling betreft de natuurtypen 'kruiden- en faunairijk grasland', 'nat schraalland' en 'veenmoeras'. De natuurtypen 'zoete plas' en 'laagveenbos' zijn reeds aanwezig in het plangebied.

Aanpassing van de omgeving

De beoogde ontgrondingswerkzaamheden en de herinrichting van het plangebied vereisen enkele beperkte aanpassingen van het plangebied en de omgeving.

Ontgrondingswerkzaamheden

Tijdens de uitvoering wordt gebruik gemaakt van de percelen van Natuurmonumenten en van reeds bestaande infrastructuur. Indien nodig worden tijdelijke rijplaten toegepast om een solide ondergrond te creëren.

In de maanden juni en juli hebben keukentafelgesprekken plaatsgevonden met de grondeigenaren en direct aanwonenden. Tijdens de keukentafelgesprekken is ingegaan op de planning van uitvoering, het baggeren van de watergangen en de raakvlakken van de inrichtingsmaatregelen met het eigendom van de betreffende grondeigenaren en direct aanwonenden. Ook zijn grondverkoop en/of particulier natuurbeheer aan de orde gekomen.

Uit de aanvraag blijkt dat het uitgangspunt is om de overlast voor omwonenden zoveel als mogelijk te beperken. Datzelfde geldt voor schade aan te gebruiken wegen en omliggende gebouwen. Bij de aan- en afvoer van materiaal en materieel wordt geen verkeershinder, trillinghinder en geluidshinder voor de omgeving door de initiatiefnemer verwacht. Voorschriften 9 en 10 zijn opgenomen om dit belang te borgen. De bereikbaarheid van de percelen in de nabijheid van het werk zal zoveel als mogelijk worden gegarandeerd en hierover zal met betrokken grondeigenaren- en gebruikers afstemming over plaatsvinden.

Herinrichting van het plangebied

Voor de realisatie van de beoogde natuurtypen dient het watersysteem aangepast te worden. Om een doorgaande aan- en afvoer van water te realiseren worden er nieuwe watergangen gegraven, verlande watergangen, dammen en stuwtes verwijderd en duikers aangebracht in bestaande dammen. Middels houten damwanden worden waterscheidingen gerealiseerd. Om verstoring van het open graslandgebied te beperken, wordt een wandelpad (het Pietersenpad) gedeeltelijk verplaatst. Ook zullen enkele kleinschalige recreatieve voorzieningen worden geplaatst, zoals extra bankjes.

Conclusie

Gelet op artikel 10, vijfde en zesde lid, van de Ontgrondingenwet, overwegende dat de voorgenomen ontgroning niet strijdig is met bij de ontgroning betrokken belangen en dat de voorgenomen ontgroning niet strijdig is met een ruimtelijk besluit; zijn wij van oordeel dat de ontgrondingsvergunning met de daaraan te verbinden voorschriften kan worden verleend.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen of meldingen benodigd zijn om het beoogde project te kunnen uitvoeren.